

63. Budapest, III. Békásmegyer, Névtelen utca
(Hrsz.: 63644/1)

LT, Ró, A, Kö

2005 folyamán vízellátást szolgáló csatorna lefektetéséhez kapcsolódóan a 250 m hosszú, ám mindössze 0,5–0,6 m széles közműárkot régészeti feltárás keretében ástuk ki.

Erre a Barát-patak déli oldalán máig látható kisingi Pusztatemplom romjaitól 400 méterrel délebbre került sor. Árkunk a Dunára nagyjából merőlegesen futott, azaz az egykori Duna-part 250 m hosszú keresztmetszetét kaptuk meg. A keresztmetszet egy Ny felé emelkedő hajdani partot, vagy térszíni hullámokkal jellemezhető magas ártéri környezetet tárt fel. A jelenlegi járószintről – K-ről Ny felé – leásott 1,5 m mély közműárok alja az eredeti terepfelszín mainál erősebb lejtése miatt a K-ről számított 50. méternél elérte az altalajt, amely sárgás árnyalatú, világos olajbarna színű folyami üledékréteggént jelentkezett. Innentől nyugatra az árok alját az altalaj szintjén, illetve később már benne alakítottuk ki, azonban ezen a 200 méteres szakaszon sem régészeti objektum, sem leletanyag nem került elő. A K-ről számított 0–50 m közötti szakasz teljes hosszán nem adatott meg a lehetőség, hogy az altalajig mélyüljünk, ezt azonban a 0–16 m közötti szakaszon megtettük. Itt azután több objektum is napvilágot látott.

Az árok első 16 méterén az altalaj fölötti, sötét szürkésbarna színű, kőzetlisztes agyagréteg 1,5 m vastagságú volt. A csak ebbe a rétegbe ásott objektumok nem váltak el a környező réteg színétől, így foltszerűen érzékelni nem lehetett őket. Az egyik ilyen objektum pontos kiterjedésének ismerete nélkül tártunk fel egy összegömbölyödött testtartású kutyacsontvázat, amelyet több kisméretű, egy rétegben leterített amorf mészkődarabokból összeállított ágyazatra fektettek. A kisméretű csontváz ép, jó megtartású, mellette mellékletet nem találtunk. Az előzetes archeozoológiai vizsgálat szerint a 10–12 hónapos korában elpusztult nőstény csontozatán betegség nem hagyott nyomott. Egy korábbi leletmentés alkalmával Nagy László is talált rituális kutyatemetkezést a Barát-patak közelében, ahol egy felhagyott LT D kori raktárvermet alakítottak át sírgödörre. Az ép csontváz ott is amorf mészkődarabokból kialakított ágyazatra fektették. A két kutyasír kialakításának teljes hasonlósága miatt egyelőre a Névtelen utcai kutyasírt is kelta korinak tarthatjuk.

A kutyacsontváztól kissé nyugatabbra, egyazon rétegből ép, avar kori fazék került elő. A kézzel formált edény világosszürke színű, pereme tölcséresen kihajló, ujjbenyomkodással tagolt. Az edény egyéb részein díszítést nem alkalmaztak. Az oldalán fekvő edény a belekerült földön kívül mást nem tartalmazott.

Az altalajban kirajzolódó objektumok közül elsőként a kutyasírtól keletre futó É–D irányú, „V” átmetszetű árkot említjük, amelynek a közműárokba eső 0,5 m hosszú szakaszából csekély mennyiségű kelta kerámia-

töredék került elő. Kelet felé továbbhaladva nagyméretű, a közműárok szélességén mind északi, mind déli irányban túlnyúló, egyenetlen aljú gödröt találtunk, amelyből döntően LT D, de amellettsé egyéb őskori és néhány római kori, szürke házikerámia-töredék került elő.

A Pusztatemplom környékéről ismert legkésőbbi régészeti korszakot, a középkort a jelenlegi feltárás alkalmával egy mészégető kemence és a hozzá tartozó földbe mélyített műhely képviseli. A 14–15. századi mészégető kemence alsó részét a talajba mélyítve alakították ki, felső részét pedig minden égetés előtt paticsból húzták föl. A kemencéhez tartozó földbe mélyített objektum az utolsó mészégetés után széttört patics-búbbal töltődött vissza. A kemencében és annak környékén is nagy mennyiségű faszenet, meszet, a korábbi égetésekből visszamaradt anyagokat találtunk.

A kemencével ellátott objektum egy korábbi periódusba tartozó gödörházat vágott. A mélyen az altalajba leásott gödörház fala rendkívül jó minőségű paticsból készült. Az építmény vizsgálat alá vonható része lekerékített sarkú téglalap házformát sejtetett. Az építmény kibontására nem nyílt mód. A paticsfalból két kerámiadarab került elő, egy LT D és egy kora Árpád-kori (10. sz.) oldaltöredék. *Terminus post quem* datálásra vonatkozó információt az utóbbi kerámiatöredék szolgáltat, eszerint a ház a 10. és 14–15. sz. között volt használatban.

BUDAI BALOGH TIBOR

64. Budapest, III. Csúcshegy,
Harsány-lejtő ÉNy-i rész (Hrsz.: 20646, 20655/6)
B, V, LT, Ró, Á

2005. március 30. és július 22. között végeztünk próbafeltárást a területen, mely az antik topográfia alapján az aquincumi municipiumhoz tartozó territoriumon fekszik. Kutatási előzményeihez tartozik Nagy Lajos feltárása a közelben (1937), mely az úgynevezett csúcshegyi villát eredményezte (jelen területtől Ny-ra), valamint az 1970-es években Németh Margit és Szirmai Krisztina leletmentése, végül 1996-ban Zsidi Paula próbafeltárása. Az előbbieket a helyi őslakosság temetkezéséhez köthető emlékeket, az utóbbi pedig a római kor több periódusából származó építmény- és telepnyomokat, valamint Árpád-kori falu maradványát eredményezte. A feltárások eredményei a területről ekkor készült kis felületű geofizikai felméréssel, valamint a beszerzett légi fotókkal kiegészítve az egész Csúcshegy alatti Harsány-lejtő területének több történeti koron keresztül történő intenzív hasznosítását jelezték. Ezért vált szükségessé a területre tervezett lakópark kialakításához kapcsolódóan egy kiterjedt kutatás, mely a DK-i és az ÉNy-i területrészen különböző módszerekkel végzett próbafeltárást jelentett.

Az ÉNy-i kutatási területen Zsidi Paula 1996-os ásatásának eredményei indokoltá tették, hogy nagyobb fe-